

مرتضی علی عباس میرزایی، نویسنده و کارگردان سینمای کشور، در گفت و گو با شهرآرا بیان کرد

سینما برای فیلم سازان مشهدی، عشق و زندگی است

الهام ظریفیان

گفت و گوی ویژه

مرتضی علی عباس میرزایی را بیشتر با اولین فیلم بلند سینمایی اش یعنی «انزوا، می شناسیم؛ فیلمی که در سال ۹۵ و در ژانر درام و رازآلود ساخته و یک سال بعد در سینماها نمایش داده شد. پس از آن، او «خون خدا، را در سال ۹۷ ساخت که هنوز به اکران عمومی نرسیده است. این سینماگر سال گذشته نیز «بیرو، را درباره زندگی علیرضا بیرانوند ساخت. هر سه فیلم، داستانی بودند و در جشنواره فیلم فجر هم حضور داشتند. این کارگردان جوان تهرانی به تازگی به مشهد آمد تا در اکران خصوصی فیلم «خون خدا، در مشهد حضور یابد. داستان فیلم درباره مهندس علی پاکزاد است که بعد از چند سال اعتیاد و کارتن خوابی، موفق به ترک آن می شود. او در شب تاسوعا در ظرف غذای نذری، پاکتی آغشته به خون پیدا می کند که در آن چکی با مبلغی نجومی قرار دارد. بقیه داستان، تلاش او برای نقد کردن چک است. عباس میرزایی این فیلم را با دو هنرمند مشهدی یعنی سیاوش حقیقی در مقام تهیه کننده و رضا اخلاقی را در مقام بازیگر اصلی ساخته است. آنچه می خوانید، گفت وگویی ما با این سینماگر است.

- «خون خدا» یک فیلم مذهبی و دینی است؟
- هرکسی می تواند برداشت خودش را داشته باشد. من دوست دارم شما به من بگویید چه چیزی از آن برداشت کردید. به هر حال بنده تمام تلاشم را کرده ام که در فیلم نظرم را نشان بدهم؛ چون باور دارم که فیلم ساز حرفش را با فیلمش می زند.
- در این کار، کارگردان و بازیگر اصلی، مشهدی بودند. کار با مشهدی ها برای شما چگونه بود؟
- سینمای مشهد را چطور می بینید؟
- خیلی از هنرمند های خوبان از مشهد هستند. خطه خراسان در طول تاریخ، همیشه در هنر پیشرو بوده است، به ویژه در حوزه ادبیات، شعر و تئاتر. هنرمندان مشهدی خیلی خوب دارند عمل می کنند، همچنین در حوزه فیلم کوتاه، من فیلم سازی بسیار خوب و درجه یکی را می توانم نام ببرم که در مشهد فعالیت می کنند. به نظرم اگر فرصتی را که در پایتخت وجود دارد تقسیم کنند و در شهرستان ها به عنوان سهمیه تعریف کنند، بی شک بیشتر از این، برویچه های مشهد را در سینما خواهیم دید.
- خیلی از سینماگران مشهدی هستند اما در فضای تهران کار می کنند.

- به دلیل اینکه اقتصاد سینما در تهران تعریف می شود. این مشکل سینمای ماست، اینکه شما نمی توانید در منطقه بومی خودتان رشد کنید، به این دلیل که همه چیز در پایتخت تصمیم گیری و تعریف می شود. شما اگر بخواهید فیلم سینمایی بلند بسازید، باید حتما بروید تهران که تاییدتان کنند. همه اتفاقات در سازمان سینمایی تهران می افتد. اگر سیستمی تعریف شود که مثلا هر سال سینمای هنر شهری تعدادی فیلم را معرفی کند و بعد از بین آن ها ۱۰ فیلم مطرح شوند، این گونه می دانیم که سینمای شهرستان ها چند چند هستند. در این سیستم، عادلانه این است که همه برابر سهم ببرند. یعنی من که در تهران کار می کنم، ۲۰ میلیارد تومان بگیرم و شما در مشهد ۴۰ میلیون تومان، ولی متاسفانه این گونه نیست.
- جدای از زیرساخت های ساخت فیلم که چندان در شهرستان ها فراهم نیست، به لحاظ متوای و موضوعی به نظر شما که در تهران رشد کرده اید، چقدر جای کار دارد که بخشی

نمی گنجیده است که شما این طوری فکر کنید. شاید آن موقعی که داشتیم این فیلم را می ساختم، اصلا به اینکه شما می گوید، فکر نمی کردم. صادقانه بگویم اصلا به این موضوع فکر نمی کردم که قرار است کار آیینی بکنم. قصه ای داشتیم که دوستش داشتیم و با رفقایم آن را ساختیم. شاید در ذهن شما، هنرمند این خط کشی وجود نداشته باشد، ولی در نهایت محصولی تولید می شود و مسئول فرهنگی که بودجه دستش است، دست کم می تواند در جهت شعارهای مبتنی بر نظام های ارزشی خودش به آن کار نگاه ویژه تری بکند یا اگر هم حمایت نمی کند، حداقل شرایطی برابر با دیگر فیلم ها برای کار آیینی در نظر بگیرد و مثل اثر شما نشود.

- که هنوز نتوانسته است به اکران عمومی برسد.
- شاید نیتشان درست باشد و به این موضوع فکری می کنند که باید این کار را بکنند ولی به عمل که می رسند، مشکلاتی داشته باشند که نه می دانم نه شما و نمی توانند آن حمایت بایدوشایدی را انجام بدهند. سر فیلم من واقعا هرکسی که نتوانست، کمک کرد. خیلی ها هم گفتند ما هستیم ولی بعد نبودند. حتما دلایلی داشتند که نبودند، بنابراین نمی توانم دلخور بشوم یا توفقی از دیگران داشته باشم و کار خودم را انجام می دهم. من، شما و همه مردم در برابر این خاک و در برابر آن هزینه ای که برایمان صرف شده است، یک مسئولیت اجتماعی داریم. همیشه دولت هایی را که می روند و می آیند، نقد می کنیم. من می گویم آیا ما خودمان را هم نقد می کنیم؟ من از آنجایی که می بینم، به کار می بینم. من به این موضوع باور دارم که هنرمند هرکاری را که فکری می کند درست است. باید انجام دهد. فیلم من را ببینید. من کاری که دوست نداشته باشم، انجام نمی دهم. این فیلم سال ۹۷ ساخته شده، در جشنواره فجر بوده و جایزه هم گرفته ولی تا الان اکران نشده است. این اولین اکرانش بعد از فجر است و احتمالا بعد از این هم دیده نخواهد شد. من صرفا نیامده ام که فیلم آیینی بسازم. یک فیلم ساخته ام که تعریف شما یا دیگران شاید این باشد که جزو سینمای آیینی است. اما شاید در تصورات من هم

خطه خراسان در طول تاریخ، همیشه در هنر پیشرو بوده است؛ به ویژه در حوزه ادبیات، شعر و تئاتر. هنرمندان مشهدی خیلی خوب دارند عمل می کنند

- هیچ کسی توقع ندارم.
- استقبال از آثار آیینی در بین مخاطبان چطور است؟ کارهایی با این موضوعات را مردم دوست دارند؟

- اگر درست معرفی شوند، چرا نه؟
- پس چرا این قدر کم این نوع آثار ساخته می شود؟

- فکر می کنم ریشه اش اقتصادی باشد. مثلا قیمت بلیت خیلی موثر است. در گذشته نمونه هایی را شاهد بوده ایم که در روز سینما بلیت رایگان اعلام شده است و در آن روز، مردم آن قدر هجوم آورده اند که شیشه های درهای ورودی بعضی سینماها را شکسته اند. بالاخره این واقعیت است. طرف با خودش می گوید برای خودم و همسر و بچه ام سه بلیت بگیرم، پول ایاب و ذهاب و خوراکی هم هست، چون می خواهد بیاید تفریح کند. در نهایت رقم زیادی را باید هزینه کند که به نتیجه می رسد در اولویت های زندگی اش نیست، بنابراین بزرگ ترین مشکل ما اقتصاد است.
- خب این استدلال را که درباره همه گونه فیلم می توان به کار برد، صحبت ما در مورد فیلم های آیینی است.

- آفرین! شما اگر بخواهید با خانواده بروید سینما، بین فیلم کمدی و آیینی کمدی، کدام را انتخاب می کنید؟ احتمالا فیلم کمدی را؛ چون تهش می خندید و لذت می برد.

- مگر تا حالا کارهای پرفروش آیینی نداشته ایم؟

- در ۱۰ سال اخیر نه. خیلی از آن ها پول تولید خودشان را هم درنیاورده اند.

دست های خالی از آثار فاخر و ماندگار

گذری به ظرفیت های سینمای آیینی در مشهد

رسانه به جز یکی دو سریال تلویزیونی موفق (که تکرار بیش از حد همان ها نیز مایه شوخی در فضای مجازی شده است) درباره آیین ها نتوانسته است کار درخوری انجام دهد. با اینکه در جای جای کشور، آیین های مرتبط با عاشورا به شکل های بسیار متنوع برگزار می شود و زمینه برای چنین تولیداتی به خوبی فراهم است.

به تازگی با افزایش رسانه ها و سهولت دسترسی به ابزارها و امکانات پیشرفته تصویربرداری و محل عرضه و نمایش محصولات سینمایی و تصویری و همچنین تعداد مراسم و مناسک مرتبط با واقعه عاشورا، تعداد زیادی از علاقه مندان به ساخت فیلم (اغلب مستندسازان) دست به تهیه و تولید چنین آثاری می زنند و نهادها و سازمان های دولتی و غیردولتی، بودجه هایی را برای تولیدات این اختصاص می دهند اما همچنان دست ما از آثار فاخر و ماندگار خالی است. این وضعیت، معلول عوامل و علت های مختلفی است که یکی از آن ها مناسبت زدگی است؛ یعنی تولید کنندگان این آثار در طول سال، هیچ به این موضوع نمی اندیشند و در نهایت چند روز مانده به برگزاری این آیین ها، بنا به سفارش

پروانه محمدی

یا خودانگیخته به فکر ساخت اثری از آن مراسم می افتند، به همین دلیل بیشتر این آثار شکل مستند گزارشی به خود می گیرند. و در نتیجه اغلب گزارشی صرف از یک رویداد یا شخصیت هستند و قابلیت بازساخت و نفوذ به هسته معنایی یا انتقال روح حاکم بر آن آیین به مخاطب را ندارند. از همین مدخل، می توان به علت دیگر این وضعیت پرداخت، یعنی درک نداشتن از روح حاکم بر آیین ها. نکته جالب اینجاست که خالق و مخاطب همه آیین ها انسان است، یعنی برگزارکننده و تماشاگر آیین ها، انسان ها هستند. در همه هنرها از جمله سینما نیز همین رابطه برقرار است؛ یعنی آفریننده اثر و مخاطب هر دو انسانند، انسانی با ظرفیت های احساسی و عاطفی مشترک. نامحدود و متنوع. همین ظرفیت است که بین واقعه عاشورا و سوگ سیاوش در شاهنامه در دوسوی فرهنگ کشورمان پیوند ایجاد می کند و سپس در شهدای انقلاب اسلامی یا جنگ تحمیلی بازتولید می شود. در واقع درک روح آیین و همچنین انتقال این روح به اثر و مخاطب است که ارزشمند است و چون کار سختی است، دیر به دست می آید. همچنین شناخت دقیق و عمیق از انسان و آنچه به دنبال آن می گردد، برای

- پس می گوید با کار آیینی نمی شود فیلم پرفروش ساخت؟
- درکل با کار فرهنگی، نمی شود پول درآورد.
- یعنی کار کمدی، کار فرهنگی نیست و کار اقتصادی است؟
- بیشتر جنبه سرگرمی دارد. شما می روید کار کمدی ببینید که فکر نکنید.
- پس تهیه کننده کارهایی مثل کار شما باید خیلی جسارت و جرئت داشته باشد؛ چون بالاخره پول گذاشته است و گویا قرار نیست پولش برگردد؟

- ما همه مان سر این کار پول گذاشتیم. یعنی مربوط به یک نفر نبوده است. همه به یک متن معتقد بودیم و تصمیم گرفتیم ساخته شود. بچه ها به من اعتماد کردند و من کارگردان شدم؛ چون متن را هم من نوشتم. فیلم قبل را هم دیده بودند و دوست داشتند و فیلم را ساختیم.
- و اصلا تلاشی به فروش نداشتید و ندارید؟
- همان موقع هم که تولید می کردیم، به این داستان فکر نمی کردیم. شاید تفاوت من و شما این است که شما در نگاه مالی آن را تعریف می کنید و من در موقعیت شخصی. هنوز خیلی مانده است تا من به آن موقعیتی برسم که خودم را هنرمند بدانم، ولی می گویم آدم ها نان دلشان را می خورند. من امروز کاری را که دوست داشته باشم، انجام می دهم؛ چون بهتر از کاری است که دوست نداشته باشم که مغزم را آلوده کند و روزی پیر شوم و به هزار نوع درد و بیماری برسم، ولی پول داشته باشم. من به فیلم سینمایی ساختم، باز هم می سازم؛ چون از چگکی عاشق سینما هستم.
- بالاخره مردم کاری را که دوست داشته باشند، می بینند. فکر نمی کنید به همین دلیل باید نقش مسئولان فرهنگی پررنگ تر شود و اینکه آیا وظیفه دارند از کارهای آیینی حمایت کنند یا نه؟

- اینکه وظیفه شان هست یا نیست، برای من دیگر مهم نیست. شما یک بار به خانه یک آدم می روید و از او کمک می خواهید. دفعه سوم و چهارم هم دوباره این کار را می کنید؟

شهرآرا

SHAHRAARNEWS.IR
۲۸ شهریور ۱۳۹۴
شماره ۲۲

۱۱
↓

فرمانده

ایستگاه خبر

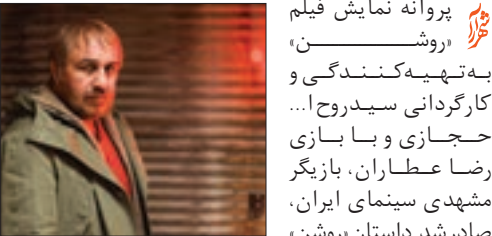
انتشار کتاب «نقش راستان» حسن روح الامین

کتاب نمایشگاه «نقش راستان» شامل مجموعه آثار حسن روح الامین با طراحی هویت بصری رضا عابدینی و طراحی گرافیک مهدی فدوی منتشر شد. هم زمان با برگزاری نمایشگاه «نقش راستان» در کوشک باغ هنر، کتاب آثار این نمایشگاه با ۲۳ اثر از حسن روح الامین را مؤسسه هنر هاتف سحر منتشر کرد. این کتاب با یادداشتی از شراره صالحی لرستانی، پژوهشگر و منتقد هنر و نوشته مدیرعامل نوسازی اراضی عباس آباد و عکس های آثار به دو زبان فارسی و انگلیسی منتشر شده است. محمد خیاطان و آیدین قشلاقی، عکاسان آثار و مهدی فدوی، طراح گرافیک این کتاب هستند.

اخبار هنری مشهد

پرکاری این روزهای رضا عطاران

پروانه نمایش فیلم «روشنه» به تهیه کنندگی و کارگردانی سیدروح... حجازی و با بازی رضا عطاران، بازیگر مشهدی سینمای ایران، صادر شد. داستان «روشن» درباره مردی است که عاشق بازیگری و عشق سینماست. او در خانه ای کوچک زندگی ساده ای دارد و یکی از خانه های برج های اطراف تهران را پیش خرید کرده است اما سازندگان برج، بدقولی می کنند و او و خانواده اش در شرایط بدی قرار می گیرند. همچنین ابراهیم عامریان، کارگردان سینما، برای ساخت فیلم سینمایی «انتهای باغ» به دنبال مذاکره با رضا عطاران برای ایفای نقش اصلی است. ولی این بازیگر درحال حاضر مشغول بازی در فیلم سینمایی کیانوش عیاری است.

برگزاری اکران مردمی «نمور» در مشهد

اکران مردمی فیلم سینمایی «نمور» با حضور محمدرضا علیمردانی، بازیگر و دیگر عوامل فیلم، سه شنبه، ۲۹ شهریور، ساعت ۱۷ در پردیس سینمایی هویزه مشهد برگزار می شود. این فیلم، دومین تجربه فیلم سازی داوود بیدل است و محمدرضا علیمردانی، بارید بابایی، سمیرا حسن پور، نسیم ادبی، پریسا شاهولیان، محمدرضا عباسی، سیدنبینامین شهیدزاده و بهاره کیان افشار در آن نقش آفریده اند. «نمور»، داستان شخصیتی به نام داوود، برادر بزرگ تر یک خانواده است که به اصرار دانیال، همراه همسر خود، سمیرا و دخترش آرام، راهی شمال می شود تا پس از ۱۵ سال با خواهرش دلارام آشتی کند. پس از رسیدن به شمال، دلارام آن ها را نمی پذیرد و داوود تصمیم به بازگشت می گیرد اما دانیال مانع می شود و مسئله مهمی را با او درمیان می گذارد و ...

هنر نمایی بازیگر مشهدی در صحنه تئاتر پایتخت

هادی عامل هاشمی، بازیگر مشهدی تئاتر و تلویزیون کشور که در نمایش «هرجا آب هست ویرانی است» در تماشاخانه سپند به ایفای نقش می پردازد، بیان کرد: نمایش «عجب گرفتاری شدیم» از سال ۹۸ در انتظار نوبت اجرا در مجموعه تئاتر شهر است. وی درباره موضوع «هرجا آب هست ویرانی است»، توضیح داد: این نمایش، نگاه تازه ای به جنگ دارد و اثری شاعرانه است. «هرجا آب هست، ویرانی است» روایتگر ماجرای پدری است که در نا کاج آبادی گرفتار جنگ شده است و در آنجا با یک ابر و یک ستاره گفت وگو می کند.

کیانان در یک تراژدی امروزی

این روزها نمایش «پدر» نوشته فلوریان زلر در سالن اصلی مجموعه تئاتر شهر روی صحنه است. در این اثر نمایشی، رضا کیانیان، بازیگر با سابقه مشهدی تئاتر و سینمای ایران، در نقش اندره به ایفای نقش می پردازد؛ مهندسی معماری که در دوران سالمندی مبتلا به بیماری آلزایمر شده است اما خودش این موضوع را باور ندارد و در همین راستا با دخترش دچار تعارضاتی می شود؛ یک تراژدی امروزی که فرصت مناسبی برای بازیگرش فراهم می کند تا توانایی هایش را به رخ بکشد و کیانیان بعد از مدت ها که دوباره به صحنه تئاتر بازگشته به خوبی از عهده ایفای این نقش برآمده است و موقعیت دراماتیک یک فرد مبتلا به آلزایمر را از زاویه دید فردی که بیماری اش را نمی پذیرد و دچار توهم توطئه نیز شده است، به زیبایی جان می بخشد. نقشی که دو سال قبل سر آنتونی هاپکینز در برگردان همین نمایشنامه به فیلم سینمایی توسط خود زلر موفق به دریافت جایزه اسکار بهترین بازیگر مرد شده بود. رضا کیانیان، بازیگر نمایش «پدر»، با انتقاد از مسئولانی که همه چیز را زیر سر «فرهنگ» می دانند و به همین دلیل آن را نابود کرده اند، تأکید کرد که نباید نگاه «دوقطبی» به جامعه امروز داشته باشیم.